Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 129. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 10-го ЛИПНЯ 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 10, 1985 No.129. VOL. XCII.

КНИЖКА М. ДОЛОТА ПРО ГОЛОД В УКРАЇНІ ВИПРОДАНА

Кеймбридж, Масс.(ФКУ). — У понеділок, 17-го червня ц.р., представники американського видавництва В.В.Нортон відбули знову ділову зустріч з членами ГЕ ФКУ. Зустріч пройшла в товариській атмосфері при обговоренні можливостей для дальшої співпраці. Видавництво повідомило, що весь перший наклад книжки М. Долота — „Страта Голодом: прихований Голокост" („Execution by Hunger") — вичерпаний. Готується другий наклад.

Ця книжка була на полицях книгарень ще в половині місяця травня, але як звітує про те Андрій Білик, референт ФКУ для зв'язків та інформації у Вашінгтоні, вже з кінцем травня не було ані одного примірника для продажу. Він каже, що книжка „Execution by Hunger" була розпродана вже в перших восьми тижнях по її появі.

Те, що перший наклад швидко вичеправся є позитивним і заохочуючим для нас явищем. Ця книжка — перша, яку будь-яке велике американське видавництво видало на тему зумисно створеного Москвою голоду. Попит на неї виявився досить значним і він віддзеркалює зростаюче зацікавлення цією темою та намаганням зрозуміти імперіялістичну політику Москви. А того розуміння так дуже бракує західнім суспільствам. Треба докладати невтомно ще більше старань, щоб і другий наклад негайно розійшовся.

Новий наклад книжки появиться на полицях книгарень вже на початку місяця серпня. Видавництво радить, щоб особи, що звертались до книгарень із замовленням книжки, а їм було сказано, що книжки немає, звернулись ще раз при кінці липня із вимогою набуття тієї публікації.

Така небередбачена ситуація, що забракло примірників книжки М. Долота, виникла головно тому, що при визначуванні висоти тиражу, видавництво не могло передбачити попиту на таку саме книжку, книжку про Голод в Україні, бо ще досі такого видання на Заході не було. Зацікавлення виявилось значніше, як того можна було сподіватись. В американській пресі появилось вже кілька рецензій: у щоденнику „Вашінгтон Таймс" (6-го травня), у „Лос Анджелес Таймс" (16-го червня). Незабаром появиться теж рецензія в „Альберта Рев'ю". Про книжку згадували теж кореспонденти в своїх статтях у газетах „Ню Йорк Триб'юн" та „Вашінгтон Пост". Голова американського товариства „Справедливість у міді", **Рід Ирвайн написав обширну статтю про Голод в Україні на базі книжки Долота.**

Українсько-Американські Ветерани протестують проти совєтських „документів"

Веллі Коттедж, Н. Й. — Українсько-Американські Ветерани прийняли на своїй Конвенції, яка відбулася у місцевості Наєк, Н. Й., в днях 14-16-го червня ц.р., окрему резолюцію, у якій вони займають становище до непрактикованого досі способу в американському судівництві, а саме використовування Департаментом справедливости, а зглядно Бюром спеціяльних інвестиґацій (ОСІ), совєтських підфальшованих КҐБ документів у денатуралізаційних процесах проти здогадних воєнних злочинців, тобто американських громадян: колишніх вихідців з країн Східньої Европи.

Копію цієї резолюції керівники ветеранської організації надіслали також сенаторові стейту Ню Джерзі Вілліямові Бредлі та багатьом іншим офіційним особам.

У резолюції УАВ особливо обурюються і звертають увагу, що у світлі цілої зливи совєтських дезінформаційних матеріялів і систематичної ворожої пропаганди проти З'єднаних Стейтів Америки, „наш Департамент справедливости співпрацює з КҐБ, совєтською шпигунською і підривною агенцією, яка веде широку ворожу активність проти Заходу".

Крім того ветерани звертають увагу, що американське суспільство, яке складається з багатьох національностевих груп, затривожене таким станом і вимагає конґресового переслухання праці ОСІ, особливо його відношення до тоталітарного СССР і його державних органів КҐБ, які вславились численними мордами у поневолених Москвою країнах.

Лист до сенатора В. Бредлі підписав Джозеф Брега, крайовий командир Українсько-Американських Ветеранів.

Відзначатимуть Тиждень Поневолених Націй

Ню Йорк. — У неділю, 14-го липня, тут започаткують святкування Тижня Поневолених Націй, що проголошений кожного року Президентом ЗСА, щоб звернути увагу на ті всі народи, які є в комуністичній неволі. Цей тиждень присвячений для підтримки ідеї повалення комунізму і скріплення надії поневолених народів на відзискання волі й незалежности.

В неділю, 14-го липня, відбудеться тут відзначення ТПН. Програма: о годині 9-ій вранці збірка всіх учасників при 59-ій вул. і 5-ій авеню; в год. 9:15 буде парада вздовж 5-ої авеню від 59-ої до 50-ої вул.; о год. 10-ій буде відправлена Служба Божа в катедрі св. Патрика; в год. 11-ій — парада вздовж 5-ої авеню до Центрального парку (біля 72-ої вулиці); год. 12-та — церемонія й програми в парку.

Гаслом цього тижня є — „Свобода всім поневоленим народам!"

М. ҐОРБАЧОВ ЗУСТРІНЕТЬСЯ З Ф. МІТТЕРАНОМ

Вашінгтон.—Совєтський уряд повідомив, що від 2-го до 5-го жовтня ц.р. генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Ґорбачов відвідає Францію та матиме зустріч з президентом Франсуа Міттераном. Як уже інформовано, 19-го — 20-го листопада М. Ґорбачов зустрінеться у Женеві з президентом Роналдом Реґеном. Оголошуючи про ці зустрічі, телевізія СССР поставила на перший плян поїздку Ґорбачова до Парижу.

Західні обсерватори розцінюють цю обставину як ще один доказ, що тепер совєтський уряд ставить на перший плян відносини не із ЗСА, а з країнами Европи і Азії. На думку обсерваторів, ця нова лінія у зовнішній політиці СССР є першим самостійним кроком Ґорбачова. Крім того, обсерватори звертають увагу на те, що новий совєтський лідер почав приділяти більше уваги зовнішньополітичній пропаґанді, а також спробам вбити клин між Вашінгтоном і його західньоевропейськими союзниками.

Говорячи про візиту Ґорбачова у Франції, завідуючий відділом преси міністерства закордонних справ СССР Владімір Ломейко сказав, що вона приведе до поліпшення совєтсько-французьких відносин, міжнародних відносин взагалі і навіть, що дуже можливо, ознаменує „поворот до розрядки".

Як відомо, під час своєї візити до Англії в кінці минулого року, Ґорбачов справив на Заході досить добре враження і вніс надію на нову еру у відносинах між Совєтським Союзом і західніми країнами. Дуже можливо, що він постарається закріпити цей дипломатичний успіх під час перебування у Франції.

Західні обсерватори у Москві почали вивчати виступи Ґорбачова після його приходу до влади і звернули увагу, що на перший плян він висуває відносини з Східньою Европою і Китаєм.

Почався суд над вбивцями Індіри Ґанді

Ню Делі, Індія. — У понеділок, 8-го липня, тут почався суд над трьома сікхами, яких обвинувачують у вбивстві прем'єр-міністра Індії Індіри Ґанді. Суд відбувається у в'язниці Тіхар, де перебувають особливо небезпечні злочинці. Доступ на судову залю відкритий лише для окремих репортерів та для членів родини обвинувачення.

У перший день процесу суддя висунув обвинувачення у вбивстві і змові Сатвантові Сінгху та у змові — Балбірові Сінгху і Кехарові Сінгху. Обвинувачені мовчки вислухали суддю і заявили, що не визнають себе винними.

У вбивстві обвинувачується не лише особистий охоронець І. Ґанді Сатвант Сінгх, але й Беант Сінгх, який був убитий іншими охоронцями зразу ж після того, як куля попала в прем'єр-міністра.

У вівторок, 9-го липня, почався допит свідків. В індійському суді нема лави присяжних і вирок виносять троє суддів. Винних чекає довічне ув'язнення або смертна кара через повішення.

ПРЕЗИДЕНТ Р. РЕҐЕН ОБВИНУВАТИВ П'ЯТЬ ДЕРЖАВ У ПІДТРИМЦІ ТЕРОРИЗМУ

Вашінгтон. — Президент Роналд Реґен, виступаючи з привітанням на конвенції Асоціяції Американських Адвокатів, обвинуватив п'ять держав у пов'язані з терористичною активністю численних груп у світі і закинув деяким державам, в тому числі Совєтському Союзові і країнам східнього бльоку, що вони підтримують морально і матеріяльно терористичну дію багатьох, зокрема симпатизуючих з комунізмом угрупувань.

Президент заявив, що Іран, Лівія, Північна Корея, Куба і Нікараґуа безпосередньо замішані в дії терористичну, або такий тероризм звернений проти З'єднаних Стейтів Америки й інших демократичних держав світу, ініціюють. Раніше на листі терористичних держав фіґурувала ввесь час ще Сирія, але після того, як тамошній президент Гафез аль-Ассад допоміг звільнити захоплених терористами американських закладників з Бейруту, Р. Реґен більше не згадував Сирії, хоч кожному відомо, що на сирійській території знаходяться численні вишкільні табори презізних терористичних груп і запаси зброї та вибухового матеріялу, які постачає Сирії в достатній кількості СССР та інші комуністичні держави Східньої Европи.

Речники Державного департаменту заявили, що поминення Сирії цього разу не було випадкове, а сталося за виразною згодою Президента і більшости членів його кабінету. Взагалі відносини ЗСА до Сирії дуже поправились після втручання Ассада у процес звільнення американців. „Очевидно, ми не можемо в теперішній ситуації ставити на одну листу Сирію побіч, наприклад, з Лівією, Кубою чи Нікараґуа, хоч деякі потягнення і накопичення зброї на сирійській території нам не дуже сподобалися", — заявив один з речників Державного департаменту.

При тій нагоді стало відомо, що Уряд ЗСА розпочав переговори з різними групами на Близькому Сході з метою розшукати і видати ЗСА безпосередніх захоплювачів пасажирського літака американської повітряної лінії TWA, які в брутальний спосіб знущалися і замордували молодого моряка.

Переходячи до оцінки терористичного руху в світі взагалі, президент Р. Реґен вказав на Совєтський Союз, як джерело поширення міжнародного тероризму, і хаосу в світі. Основною метою комунізму є підірвати політичні й економічні основи ЗСА і вони, комуністи, змагають до цієї цілі всякими методами. Очевидно, Президент категорично відкинув совєтський пропаґандивний маневр під час тривання кризи в Бейруті. „Тоді коли ми шукали виходу для звільнення 39-ох закладників, совєтська пропаґанда твердила, що це ми шукаємо оправдання для чергової інвазії американського й ізраїльського війська на Ливан", — заявив Президент, назвавши такий підхід скрайньо ворожою реторикою зверненою проти ЗСА.

Політичні спостерігачі, які слідкували за виступом Президента кажуть, що слова Р. Реґена мусять бути підтверджені ділами, бо інакше він перейде до історії, як Президент погроз і гострої мови, але слабих діл.

Ю. Осінчук виступала в Могонк

Ю. Осінчук.

Могонк, Н. Й. — Тут у відомому історичному закутку недалеко Ню Полц, Н. Й. постійно відбуваються літом концерти клясичної музики у виконанні передових артистів.

Крім виступів організують там також окремі „музичні тижні", в яких крім концертів, ще відбуваються також доповіді, фільми та зустрічі з різними мистцями.

Цього року такий „музичний тиждень" відбувся між 24-им і 28-им червня і в його центрі був виступ відомої української піяністки Юліяни Осінчук. В оселі Могонк Ю. Осінчук вже добре відома з минулих років, в яких вона давала свої концерти з великим успіхом.

Того року її концерт відкрив „музичний тиждень" в понеділок, 24-го червня і в ньому вона відіграла твори Рамо, Шумана, Ліршта і Шопена. Захоплена її грою публіка, яка вщерть виповнила концертову залю влаштувала їй овацію і змусили піяністку до наддатків.

Ю. Осінчук, яка має докторат з музикології, виголосила в середу, 26-го червня доповідь п. н. „Звуки природи у фортепіяновій музиці". Тема доповіді була спонукана виїмковим положенням літньої оселі Могонк яка відома зі свого чудового озера і гірської природи. Ю. Осінчук дала ряд прикладів наслідування природи в музиці від ХУІ сторіччя аж до сьогодні, використовуючи при тому свої піяністичні здібности.

Впродовж літніх місяців Ю. Осінчук буде ще п'ять разів давати концерти в Могонк, аж до вересня коли виїжджає на гостинні виступи до Европи.

В Чикаґо відзначать 85-ліття проф. В. Кубійовича

Чикаго, (Н.Н.). — У четвер, 20-го червня 1985 року тут створено на ширших сходинах представників різних організацій Громадський Комітет для вшанування сеньйора української науки і творця Енциклопедії Українознавства, проф. Володимира Кубійовича, що особисто прибуде на це святкування. Дату відзначення визначено на неділю 29-го вересня, що майже до тижня співпадає з круглими роковинами народження цього нашого заслуженого ученого й організатора української науки, а саме з його 85-літтям.

Такі круглі ювілеї, проф. В. Кубійовича українське Чикаґо мало привілей вшановувати вже кілька разів: в 1970, 1975 і 1980 роках. Властиво, Комітет, чи його ядро, в Чикаго існує постійно. На останніх сходинах він тільки відновився і доповнив свій вклад. Гостем на нарадах був д-р Атанас Фіголь з Мюнхену, близький співробітник гол. редактора Енциклопедії по фінансовій частині. Д-р Фіголь з'ясував мету цієї нової поїздки проф. Кубійовича, який насамперед хоче подякувати українському громадянству за підтримку його видатного діла вже скоро сорок років. Він також хоче позвітувати, що його основний твір — десятитомна гаслова Енциклопедія наближається до кінця, бо десятий том є вже в друку.

Д-р Фіголь має ще іншу мету, а саме поробити заходи, щоб Енциклопедія Українознавства не припинилася з виходом десятого тому, чи при відході перших піонерів. Тому постала в Америці Постійна Фундація Енциклопедії на зразок торонтонської „Акції Сарсель", що мала б фінансово забезпечити дію і продовження енциклопедичних проєктів на дальше майбутнє. Перед нами можливості не лише закінчення видання англомовної ЕУ, але також друге доповнене видання гаслової частини української ЕУ 2.

(Закінчення на стор. 4)

Американський критик прихильно оцінює ансамбль „Нова"

Частина ансамблю „Нова" від ліва: Ерик Фріленден, Ляриса Крупа, Джеймс Шлєфер.

(фото: Марта Коломиєць)

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Д-р Карльос Рауш, професор музикології і музичний директор театрів в Канаді і Чіле, написав прихильну рецензію на останній виступ музичного ансамблю „Нова" в Українському Інституті Америки, в четвер, 6-го червня 1985 року.

Як відомо, в ансамблі, душею і промотором якого є молода українська піяністка Ляриса Крупа, членами є не-українці, які, однак, виступають з пропагуванням української камерної музики, поруч із світової слави композиторами.

У своїй рецензії д-р К. Рауш незвичайно прихильно висловлюється про виконання на концерті смичкового квартету Гайдна, опус 76 і фортепіянового квартету Брамса, опус 60, в яких, як пише, виконавці „виявили прекрасний життьовий темперамент і знамениті музичні та технічні здібності".

Але „найцікавішою подією вечора", — пише рецензент, — була прем'єра фортепіянового квінтету Василя Барвінського. Це є дуже індивідуальний твір, хоча він має елементи німецької камерної музики XIX сторіччя. Виконали його однак з великим зрозумінням і відчуттям. Особливо Ляриса Крупа була надзвичайна у тому творі, який є дуже вимагаючий так у техніці, як і в інтерпретації".

Д-р К. Рауш закінчує свою рецензію ствердженням, що музичний ансамбль „Нова", який створився два роки тому, є доброю групою дозрілих і повних посвяти музик. Тому можна нетерпеливо очікувати дальших виступів цієї групи та можна бути вдячним талановитій піяністці Ляриси Крупі, що спонукала ансамбль до виступів на терені Українського Інституту Америки.

ГРОМАДСЬКЕ ВІЧЕ

Чіктовага, Н. Й. — Американці в Обороні Людських Прав в Україні, Відділ у Баффало, влаштовує громадське віче в обороні доброго імени українців, яке відбудеться тут в п'ятницю, 12-го липня ц.р., о год. 7:30 вечора, в залі української православної церкви, при 200 Комо Парк булевард. Доповідачами будуть: Лідія Дем'янюк, дочка Івана Дем'янюка, Марк О'Коннор, адвокат І. Дем'янюка, Едвард О'Коннор, колишній завідуючий біженцями в повоєнній Европі, і Джеймс МекДоналд, колишній старшина, завідуючий біженцями в повоєнній Европі. Вічем провадитиме д-р Андрій Дякун.

В СВІТІ

ПАПА ІВАН ПАВЛО II знову звернувся до багатьох держав світу працювати в напрямі замирення в Ливані і започаткування мирного процесу та зупинення кровопролиття в тій країні. З цією метою до Ливану виїхав представник Ватикану, щоб там на місці зібрати інформації про існуючий стан і у розмові з тамішнім президентом Баширом Ґемаєлем домовитись про зустріч для обговорення важливих справ. Ватикан вже віддавна стремить до замирення в Ливані і забезпечення християн від нападів мусулманів-шиїтів. Шиїти почали посуватися тепер на північ і тим самим зазрожують містечкам і селам, у яких поселені християни.

ЯПОНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ кораблі перший раз після закінчення Другої світової війни, отримали дозвіл в'їзду до південнокорейських портів і вони скористають з цього дозволу в кінці цього, або на початку наступного року, — заявили речники японської воєнної фльоти. Також корейські кораблі зможуть відвідувати японські порти і користуватися пальним та варстатами для направи кораблів у випадку потреби. Цей історичний зворот у співпраці між обидвома державами став можливим у висліді обопільних відвідин прем'єр-міністра Японії Ясуґіро Накасоне і президента Південної Кореї Чан Ду-Гвана в кінці минулого року.

РЕЧНИКИ БРАЗИЛІЙСЬКОЇ поліції заявили, що прокуратура в Сан Павльо має намір притягнути до судової відповідальности двох осіб, бразилійських громадян, які допомагали переховуватись у Бразилії д-рові Йозефові Менґелє, відомому воєнному злочинцеві, могилу якого відкрили і на підставі дослідів костей, а головно чашки голови встановили, що Менґелє дійсно загинув в 1979 році. Бразилійська поліція думає, що в Австії народжені Вольфрам і Лізельотте Боссерт, поховали Менґелє з „усіми військовими почестями", але не повідомили про це поліцію. Покищо невідомо чи ставитимуть також під суд Ґезу і Ґітту Стаммер, народжених в Мадярщині, які затруднювали Менґелє від 1961 року до 1974 року.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ і його ляльковий уряд в Кабулі, Афганістан, намагаються зневтралізувати три сусідні з Афганістаном країни — Іран, Пакістан і Китай — які є опорою антикомуністичних повстанців і визвольного афганського руху, що веде відкриту боротьбу проти совєтської окупаційної армії в першу чергу і армії Афганської Народної Республіки Бабрака Кармаля. Пропонуючи „приязнь" з названими країнами Б. Кармаль рівночасно погрозив Пакістанові консеквенціями, якщо він й далі допомагатиме повстанцям. При тому він заявив, що Пакістан став „знаряддям американських імперіялістів в Азії".

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ЗВЕРНУВСЯ з пропозицією до трьох японських автомобільних компаній доставляти готові мотори для совєтської автомобільної фабрики. Головна японська компанія „Тойота" відмовилась вже від такої співпраці з СССР, а її речники заявили, що вони зацікавлені у продажі готових автомобілів а не окремих частин. Компанія „Ніссан", головний конкурент „Тойоти" покищо перевіряє совєтську пропозицію. СССР, згідно з отриманими інформаціями, має намір збільшити продукцію своїх автомобілів, головно моделю „Москвич" із 100 до 200 тисяч річно. Раніше совєти плянували співпрацювати із французькою компанією „Рено", але французи також відмовились від співпраці.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН подякував урядові Ізраїля за тверде становище під час недавньої кризи із захопленням американських закладників. „Тверде становище уряду Ізраїля, який не піддався вимогам терористів, заслуговує на повагу і захоплення всіх, хто цінить свободу і справедливість, як у З'єднаних Стейтах, так і скрізь", — говориться в листі Р. Реґена, адресованому прем'єр-міністрові Ізраїля Шімонові Пересові. „Відмова виконати вимоги терористів — найліпший і єдиний спосіб боротьби з тероризмом і, в кінці кінців перемогти його", — сказано в листі.

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" повідомила, що ФБІ намагається „розшифрувати" ім'я людини, яку в паперах совєтського шпигуна Джана Вокера називають „Ей", а також її відношення до шпигунської організації. Ім'я „Ей" згадується в паперах шпигунів, які були знайдені під час обшуку.

НА ПОЛІТИЧНОМУ ФОРУМІ, що відбувся минулого тижня у Вашінгтоні, три колишні дипломати вимагали, щоб Державний секретар Джордж Шулц вніс резиґнацію. „Джордж Шулц, — сказав колишній заступник голови американської місії при ОН Чарлз Ліхенштайн, — систематично мішає президентові Реґенові проводити тверду антикомуністичну міжнародну політику. Державний секретар або перекручує вказівки Президента, або вгагалі діє без його відома".

ГОЛОВА СТВОРЕНОГО НЕДАВНО в Етіопії фонду втікачів, Ионас Дереса, заявив, що Адміністрація президента Роналда Реґена повинна дати фінансову допомогу етіопським партизанам, що ведуть боротьбу проти марксистського уряду країни. В інтерв'ю кореспондентові газети „Вашінгтон Таймс" Й. Дереса підкреслив: „Майбутнє Етіопії поставлено на карту. І справа не лише в голоді, який охопив країну."

КОМІТЕТ ПЕРЕВІРКИ Гельсінкських угод ЗСА опублікував рапорт „Порушення прав людини в Народній Республіці Польщі", підготовлений Гельсінкським комітетом Польщі. В ньому сказано, що за період від грудня 1981 до березня 1985 року в Польщі вбито 63 особи і понад 5,000 осіб посаджено в тюрми за політичні переконання. Директорка американського комітету Джері Лейбер сказала, що 109-сторінковий рапорт містить численні свідчення „жорстокости польської міліції, що ще раз підтверджує факт грубого порушення основних прав людини в Польщі".

У МЕРИЛЕНДСЬКОМУ КОЛЕДЖІ св. Марії почався музичний фестиваль. Він відкрився виконанням „Вояцької казки" Ігоря Стравінського. Фестиваль триватиме три тижні.

КОРЕСПОНДЕНТ ГАЗЕТИ „Ню Йорк Таймс" Джан Бирнс повідомляє з китайського міста Айтайбао, яке розміщене 185 миль від Пекіну, що там підписано договір про початок здійснення проєкту розвитку вугільної промисловости. Рівними партнерами в здійсненні проєкту є уряд комуністичного Китаю і американська компанія „Оксидентл петролеум", власником якої є відомий промисловець Арманд Гаммер. Запаси вугілля в районі міста Айтайбао обчислюються на 1,4 більйона тонн.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to "Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Перша зустріч

У Вашінґтоні і Москві проголошено одночасно, що 19-го і 20-го листопада цього року у Женеві відбудеться „вершинна" конференція — перша зустріч совєтського вождя Міхаїла Ґорбачова і президента Реґена. Американський ліберальний табір віддавна домагався від Реґена зустрічі з кремлівським вождем і відсутність її зараховували Реґенові, як його політичний гріх. Реґен правильно відповів був, що за першої каденції його урядування тричі змінювалися люди в совєтській державній верхівці і просто не було з ким стрічатися. Він заявив був теж, що не має глузду ніяка вершинна конференція, яка по суті обмежилась би до куртуазійного познайомлення. Згодом, з тактичних причин, щоб заспокоїти лібералів у Конґресі, які в самому факті вершинної конференції добачували покращання шансів миру, він погоджувався вже на зустріч з Ґорбачовим і без конкретної програми нарад. Тепер він, Реґен, правильно перестеріг, щоб не прив'язувати надто великої ваги до заповідженої наради з Ґробачовим, як до якоїсь переломової події в історії американсько-совєтських відносин.

Державний секретар Джордж Шулц пішов трохи далі. Звернувши увагу, що в самому проголошенні терміну цієї осінньої вершинної конференції нічого не сказано про справи, про які буде мова на цій нараді, Шулц, заявив, що в міжчасі він і новопризначений совєтський міністер закордонних справ, грузин Едуард Шеварднадзе будуть підготовляти цю конференцію двох лідерів та устійнять порядок їхніх нарад. Ці дводенні наради ледве чи принесуть якісь конкретні зміни у найважливішій справі — перегонів у зброєнні обох суперпотуг. Але не можна виключити, що в деяких справах може таки прийде до порозуміння. Це залежить від становища Політбюра й КҐБ у таких питаннях, як, наприклад експорт комуністичної революції. У Женеві буде напевне мова про Нікараґуа — чи Реґен напевне вимагатиме щоб Москва припинила свою активну допомогу сандіністському режимові в Нікараґуа. Напевне буде там мова про ролю Куби на африканському континенті, — про совєтську окупацію Афґаністану. Можна грубо сумніватися у тому, щоб Ґорбачов погодився на відкликання совєтського війська з Афґаністану, бо це наразило би його на закид „зради" збоку большевицьких екстремістів. Але не можна виключати таки якогось порозуміння у справах Близького Сходу і тамошніх терористів, бо Москва не хоче війни і свідома, що перетягання струни фанатиками із злочинної кліки „Святої війни", задивленої на іранського аятоллу Хомейні, може вдарити і по інтересах совєтської імперії. До якогось зговорення може прийти у справі торгівлі та культурного обміну. Все, як сказано, залежить, чи Ґорбачов прагне осягнути славу миротворця і яким вітром віє у большевицькому Політбюрі. Як дотепер — то виглядає, що Ґорбачов зручний грач. Він із самого початку не відповів на запрошення президентові Реґенові, що йому на похороні Черненка передав віцепрезидент Буш. Згодом він помалу почав очищувати секретаріят Політбюра від своїх противників і закріплював за собою позицію в кремлівській верхівці. Це був зручний маневр — позбутися зі свого уряду старого неприємного Ґромика, зробивши його президентом СССР, який мав репрезентувати, а не рішати і наказувати. Щойно майбутність покаже, чи і наскільки Ґорбачов хоче і може вести якусь власну політику і чи він буде надалі, як і всі його попередники, тягнутись у хвості диковинних марксо-ленінських доктрин.

На тлі такої дійсности — вже 11-та з черги вершинна конференція ЗСА і СССР від кінця Другої світової війни подає дуже вузькі межі для коментарів, які були б чимось кращим, як політиканством і неповажним ворожбицтвом.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ Департамент праці, безробіття в червні становило 7,3 відсотка. Воно тримається на цьому рівні вже п'ятий місяць підряд. В червні в ЗСА працювало 106,4 мільйона осіб, а 8,4 мільйона були без праці.

ПІСЛЯ ДОВШОЇ ПЕРЕРВИ маленька острівна держава Гренада, яку звільнили американські війська перед впливом комунізму кубинського зразку, знову нав'язала безпосередній летунський зв'язок із З'єднаними Стейтами Америки. Цивільні пасажирські літаки з Ню Йорку й інших головних летовищ в ЗСА почали доставляти туристів до Гренади на летовище Пойнт Салін, яке частинно збудували, мабуть для військових цілей, кубинці.

Микола Бараболяк

ДУМКИ З ПРИВОДУ ПЕРЕГОВОРІВ У ЖЕНЕВІ: ПИТАННЯ „ПАРИТЕТНОСТИ" СИЛ

У двох попередніх статтейках на тему порозуміння між ЗСА і СССР в справі обмеження нуклеарних зброєнь ми намагались з'ясувати ролю тієї зброї, як чинника розв'язки міжнародних конфліктів, а зокрема ролю її як „відстрашуючого" чинника. Ми вказали на те, що часи, коли ця зброя насправді відстрашувала, тобто, коли ЗСА мали виразну перевагу, минули безповоротно, нині це відстрашування можливе тільки в рамках „паритетности" обох великопотуг, тобто, щоб одна сторона не стала нуклеарно сильнішою і не зліквідувала противника т. зв. першим ударом. Всякі переговори мусять базуватись на намаганні зберегти цей „паритет".

Сьогодні хочемо порушити пов'язаний з переговорами концепт цієї „паритетности" нуклеарної зброї. Після довгих торгів встановлено його тимчасово в договорі САЛТ II 1979 року. Пригадаємо коротко його постанови: ні одна сторона не може мати більше ніж 2250 „вистрілювачів" (бомбовиків, ракет-маток й інших зарядів, які підносять ракети); з того числа не можна мати більше ніж 1320 ракет-маток і бомбовиків із „кружляючими" ракетами; ні котра сторона не може мати більше ніж 820 ракет у земних „сухих криницях" — silos, — та між ними не більше ніж по 320 важких ракет. Не можна будувати мобільних, здатних до пересування ракет. Невільно збільшувати числа ракетних „головок" т. зв. — warheads. — Сторони менш-більш дотримуються постанов того договору: Америка має нині 12,229 ракет-головок, СССР — 10,295 головок. Совєтські важчі, американські легші. У загальному існує рівновага. Президент Роналд Реґен нарікав, що совєти ошукують, але більшого ошуканства не виявлено, і президент Реґен заявив тому декілька тижнів тому, що Америка буде дотримуватись постанов САЛТ II далі, хоч він не ратифікований Сенатом. Краще якийсь договір, як ніщо.

Совєти пережили в 1950-их і 1960-тих роках важкі часи. Америка мала таку незаперечну перевагу у нуклеарній зброї, що совєтські лідери мали причину жити у страху. Нуклеарну зброю не так легко здобувати на скору руку. Для рівноваги вони вдержували перевагу у конвенційній зброї, що наразі давало їм запоруку безпеки. Але будучи під загрозою нуклеарної зброї, вони в 70-их роках із шаленою швидкістю стали наздоганяти Америку, і врешті добились „паритету" з ЗСА. Та ті надто інтенсивні зброєння занепокоїли Америку. ЗСА особливо занепокоїла видима перевага совєтів у важких земних ракетах типу СС 18 і СС 19, якими ворог міг би знищити далеко менш софістиковані американські земні ракети — ІСВМ-и — „мінітмен". Тому почалась продукція ракет МХ.

Як відомо нуклеарна система побудована на принципі т. зв. тріяду ракетах у землі, на підводних човнах і кораблях і в повітрі (бомбовики). Совєти мають безсумнівну перевагу, як ми згадали, у земних ракетах-матках, заряджених трьома до десяти бойовими головками; Совєти мають їх 818, в тому 308 „важких". Америка має тільки 550, в тому тільки 26 „важких". Американська оборонна система інвестувала тільки 25 відсотків своєї оборонної нуклеарної системи у ці ІСВМ-ми, земні ракети, коли 75 відсотків совєтської нуклеарної сили саме в того роду земних ракетах. Америка зосередила свою оборонну силу в ракетах на морі. Ракети на кораблях рухомі, не так легко встановити їх положення, і тому тим легше „покарати" ними противника. Америка має для цієї цілі 13 важких літаконосних з'єднань, коли совєти мають тільки п'ять, і то менших. Америка багатіша теж воєнними кораблями (206 проти 141). Совєти мають більше підводних човнів, але їм не мірятись із американськими. Не згадуючи вже про перевагу Америки в летунстві. Совєтське летунство принаймні на чверть-сторіччя позаду. Доказ: у час війни в Ливані 1982 року Ізраїль збив 80 совєтських МІҐ-ів, не втративши ні одного американського літака.

Не веде до цілі перераховувати інвентуру нуклеарних сил противників. Не під силу це мені, але і самому секретареві оборони Каспарові Вайнберґерові, бо щоб переконатись, хто насправді дужчий, треба б таки випробувати цю зброю в бою, а це неможливо, бо після того бою не стало б нікого, щоб видав розсуд. Враховуючи вищість американської технології, можна з великою дозою певности сказати, що американські нарікання на „вікно вражливости" (window of vulnerability) було потрібне, щоб оживити боєздатність Америки і не попасти „у задні", а не для того, щоб ЗСА не були приготовані, чи слабші, якщо йдеться про нуклеарну зброю, бо мають тої зброї більш ніж треба, щоб себе взаємно, а з тим цілу землю знищити.

А все ж совєти мілітарно сильніші: „у них сильніші конвенціональні зброєння — вони сильніші дивізіями, танками і подібною зброєю. І, розцінюючи ситуацію тверезо, кожному ясно, що їх атака на Европу була б конвенціональною зброєю. У них 165 дивізій, а Амери-

(Закінчення на стор. 3)

Іван Боднарук

З ХРОНІКИ ВИСОКИХ ШКІЛ В УКРАЇНІ

Як відомо, університет — це навчальний заклад, об'єднання низки факультетів, на яких іде підготова спеціялістів для різних ділянок науки, культури, народного господарства, державного апарату тощо. Університети є теж значними осередками науково-дослідної праці. Перші університети постали в XII-XIII сторіччях в західній Европі: в Італії (Болонья), Франції (Париж-Сорбона), в Еспанії (Саляманка).

Наш Київ був здавендавна осередком культурного й духового життя України. Перестав він ним бути на довший час, коли 1169 року суздальський князь Андрій Боголюбський здобув його і знищив. В часах гетьманату відзискав він своє давнє значення, та не надовго, бо після скасування Гетьманщини російський уряд заснував там російський університет, щоб легше зрусифікувати українську інтелігенцію, хоч це йому не зовсім удалося. Університет у Києві заснував російський уряд після закриття виленського й крем'янецького ліцеїв, які були обидва властиво польськими високими школами. Київська Могилянська Академія втратила своє давнє значення, коли в 1810 році Москва перемінила її в чисто духовну школу.

Але властиво ми повинні насамперед згадати Харківський університет, бо він був кількадесят років раніше заснований від київського. Заснував його в 1804 році „архітект Відродження" Василь Каразин (1773-1842). В його створенні значну ролю відіграло харківське громадянство, виховане під впливом ідей славного мандрівного філософа Григорія Сковороди.

Не треба забувати, що вже в Гадяцькому договорі, що його підписав гетьман Виговський 1658 року з Польщею, говорилося про потребу створення двох університетів в Україні, але це не було здійснене. За Кирила Розумовського відновлено спробу створити університет у Бтурині, але Москва не допустила до того...

Київський університет засновано 8-го серпня 1834 року, себто 151 літ тому. З нього вийшло багато українських учених. Викладали там і свідомі українці, як Михайло Максимович і Микола Костомаров, що дав почин до заснування Кирило- Методіївського Братства. Після упадку царату 1917 року стали українські учені думати над тим, щоб у Києві заснувати український університет. Цю думку здійснено за гетьмана П. Скоропадського. Предметом особливої уваги Міністерства Освіти відродженої Української Держави було українське високе шкільництво. З доручення міністра освіти М. Василенка при міністерстві заснувалася під головуванням академіка В. Вернадського комісія в справі вищих шкіл і наукових установ. Ще в жовтні 1917 року в Києві створено Народний Український Університет, в якому були історично-філологічний, правний і фізико-математичний відділи. Українське Наукове Товариство заснувало тоді теж у Києві Академію Мистецтв, намітило цілий ряд інших заходів у справі розвитку українського шкільництва. Але українізація шкіл не була переведена скрізь і в тих розмірах, як того було треба.

Наказом Міністерства Освіти затверджено професорів Київського університету, а ректором назначено проф. Т. Сушицького. Дня 6-го жовтня 1918 року відбулося врочисте відкриття Державного Університету в його власному будинку. На свято прибули представники українського уряду, чужих держав, професори високих шкіл, студенти й численна публіка. Свято розпочалося молебнем, що його відправив о. В. Липківський, пізніший Митрополит УАПЦ. Після молебня прибув гетьман, зустрінутий співом національного гимну, і прочитав грамоту про створення у столиці України Українського Державного Університету в складі всіх чотирьох факультетів. Серед промов велике враження зробила промова представника галицьких українців і члена австрійського парляменту, д-ра Л. Цегельського, такого змісту: „Переповнене моє серце почуттям радости і тріюмфу. Сьогодні положено вугольний камінь під будуччину українського народу. Українська нація прилучилася до европейської культури й це є найкращою запорукою, що Україна не згине". Велике враження зробило це свято на чужинців.

В Одесі засновано університет 1865 року під назвою Імператорського Університету. Ще в 1817 році засновано там учбовий заклад під назвою Рішельєвського Ліцею на пошану колишнього новоросійського губернатора А. Рішельє. Цей ліцей мав більше характер гімназії, а, 1838 року став вищим учбовим закладом, який підготовляв урядовців різних професій. У 1865 році ліцей зліквідовано, а на його базі відкрито Новоросійський Університет і Бібліотеку й наукові колекції ліцею перейшли до Одеського Університету. Ініціятива створення того університету вийшла від культурного діяча й педагога Дмитра Княжевича (1788-1844). Однодумцем Княже-

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Іванна Савицька

Про літературний вечір у Чикаґо і літературу взагалі

Заходом 22-го Відділу СУА в Чикаґо відбувся на початку червня оригінальний вечір із свіжим подихом культурного вияву з ділянки жіночої літературної творчости.

Ніколи дотепер не було нагоди послухати на одному вечорі аж чотири літературні сильветки, а кожна із них — окрема індивідуальна поява із питомим собі себевиявом, з окремою формою літературного вислову, з відмінним стилем творчої літературної мови.

Програма вечора не блистіла атрактивністю ефективних точок, вона обмежилася тільки до слова, і воно, оте слово, промовляло до публіки своєю кольоритною мовою, вишуканим малюнком картин, музикою людських почуттів, воно, оте слово, приглушене метушнею сучасних гомінких буднів, стояло весь вечір на почесному місці.

Маленьке доповнення слова подала талановита піяністка Рута Панчук-Ріпецька.

Здавалося б, що живе слово відходить дедалі у тінь. Вулканною силою вистрілює нині образотворче мистецтво з численними мистцями й виставками їхніх картин.

Співаки й інструменталісти найшли себевияв у частих наших імпрезах, бенкетах, академіях, концертах, операх. Десь-колись пробиває собі дорогу слово, саме оте слово, що його на нашій — не своїй землі дедалі не буде чути.

22-ий Відділ СУА поставив собі завдання познайомити слухачів з виявами літературного слова творчих жінок Чикаґо. Розуміється, що одним вечером не можна обхопити усіх літературних талантів.

Контакт із слухачем, з отим відборцем живого літературного слова, являється необхідністю в процесі творчости письменника, бо саме почуття бути потрібним і бажаним стимулює творчу уяву, заставляє письменника писати. Ніколи недруковані і нікому не читані твори угроблюють творчість письменника, закривають йому уста.

Участь у програмі взяли Ганна Черінь, Володимира Демус, Слава Дрималик-Шевчик і Іванна Савицька.

Ганна Черінь — одна з творчих і видатних літераторів на поселеннях. Її поезії деклямують на академіях і святах, її гуморески читають на сходинах жіночих організацій, репортажами з мандрівок по світу захоплюються читачі „Свободи", а надіслані на конкурси твори дістають найкращі премії. Найважливіший твір Ганни Черінь віршований роман „Слова" (1980) обсягом на 251 сторінку, широке полотно з життя України перед Другою світовою війною й під час неї, потім — сибірські концтабори й втеча героя у вільний світ.

Письменниця читала на вечорі два уривки з роману „Слова", як теж одну гумореску. Читаний на вечорі другий уривок — це ґльорифікація слова, того самого слова, що його магічну силу возвеличували колись і Шевченко, і Франко, і Шашкевич, і Олесь, приділяючи йому прямо чаклунську силу. Те вогненне слово служить сьогодні замість меча і шаблі новітнім борцям за правду. Оця апотеоза слова в романі письменниці знайшла свій тріюмфальний вияв у прекрасному, безсмертному слові Україна.

Гумореску „Про трьох амбасадорів" Ганна Черінь не те, що читала, але й „відіграла", прозраджуючи справжній драматичний талант.

Поетка Володимира Демус — це зовсім окрема поява, до якої не слід підходити старими протертими прийомами. Її поезії не мають функціональної цілі, служать тільки й виключно чистій поезії, і їх не муситься розуміти, їх треба вміти відчути і в їхню сутність вглибитися.

А як же сьогодні в малярстві, музиці, скульптурі? Модерний малярський твір теж не є зрозумілий, проте, сучасні ґалерії заповнені загадками мистецтва.

Модерна музика чужа нашому сприйманню, модерна скульптура дивує своєю дивовижністю, проте новаторські течії з щораз то більшою силою приходять до нас зі світу, вони існують, вони вирощують грона поклонників і займають окреме місце у сфері людського духу.

В. Демус крокує із духом часу. Вона — естетка модерного поетичного слова, далека від вульгаризмів. Поезія Володимири — це кришталь шляхетних почуттів, це елегія чистої душі, криниця ніжної мови з багатою лексикою новослів'я, з великим багатством метафор, це пісня благородних спалахів, окрилених бажанням здійматись до висот, не торкатись ногою землі.

Незрозуміла, — скажете! А „зима, що кладеться білим кожушком уздовж ватрана, щоб погрітися"... невже незрозуміле?

Поетка читала ще недруковані поезії, як також вибране із двох збірок „На людських озерах" і „Вічне — тепер". Читала гарно, спокійно, опановано. Присутній на залі син поетки зібрав заслужені оплески за поетичні ілюстрації материних збірок.

Слава Дрималик-Шевчик задебютувала в літературі в 1975 році і зразу одержала рівнорядну нагороду з двома відомими письменницями на конкурсі СФУЖО імени Марусі Бек. Її талант не мусів витрачати довгих років на шукання власного стилю і форми, витрачати років на формування себевияву, бо цей феномен заблистів зрілим талантом, нагородженим на конкурсі одною із перших літературних нагород.

Треба теж відмітити, що жюрі СУЖА на Конкурсі ім. М.Островерхи в 1981 ро-

(Закінчення на стор. 4)

Остап Тарнавський

ЮРІЙ ЛИПА — ПОЕТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ДУМКИ

II

В час творення української держави Іван Липа був українським комісаром міста Одеси, а згодом отримав пост і міністра віроісповідань в уряді Української Народної Республіки. І. Липа проявив себе як письменник, популярні стали його оповідання, які були видані окремими книжками „Оповіді про смерть, війну і любов", „Тринадцять притч" (1935) й інші.

Життєвий і творчий шлях Ю. Липи був простелений вже його батьком. Юрій Липа народився в Одесі, коли його батько осів у цьому портовому місті, зайнявши не тільки професійний пост лікаря, але й був активним працівником в українському житті цього міста.

Синам Тадеїв Рильських, Володимирів Антоновичів, Олександрів Русових легко було вже віднайти себе в українському середовищі. Так і сталось з сином Івана Липи Юрієм. Коли І. Липа, закінчуючи гімназію, навіть не був свідомий свого українства, його син Юрій вже 19-річним юнаком став проявляти себе в українській поезії, друкуючи свої твори в українських журналах. Щобільше, разом з батьком він активно надягнув однострій і став із зброєю в руках в обороні незалежности нової української республіки. По батьківській традиції він теж і перебрав професію лікаря. Медичні студії закінчив Ю. Липа вже на еміґрації, в університеті в місті Познань в Польщі в 1928 році. Після закінчення студій він відкрив лікарську канцелярію у Варшаві та почав дуже успішну лікарську практику. Але це не було єдиним призначенням сина лікаря, який віднайшов себе „свідомим українцем" і почав діяти для України в час найбільшого російського терору. Юрій Липа відчув у собі письменницький талант, як і його батько, свою письменницьку працю розумів як службу для своєї нації. Його літературна діяльність проявилась не тільки у ліриці, що була першим виявом його таланту, але і в драматургії, і прозі, а теж і в публіцистиці. Можна сміло сказати, що свою лікарську професію Юрій Липа вважав тільки конечним засобом для життя, згодом, після одруження, для прохарчування рідні, його призначенням була поезія, що їй присвятив він перші й найкращі роки своєї творчости. У Липи є один вірш „Призначення" і його варто тут пригадати:

Коли прийшла пора і ти дозрів
у муках днів, у боротьбі з собою,
як образ берегів в імлі, на морі,
в одній хвилині з'явиться тобі
твоє призначення і зміст.

То лиш приходить раз, але назавжди.
Не стерти образу цього тобі,
ти не втечеш, дивись вперед — і знай:
одно тобі зосталось тільки: жити ним,
і сповнитися ним, — воно від Бога.
Якже ж не вчув призначення свого, —
ти ще не жив і ще не вартий вмерти.

Юрій Липа не обмежився тільки поезією. Його творчість можна поділити на три періоди і кожний з них інший і багатший.

Біограф Юрія Липи Лев Биковський ще точніше визначив періоди життя Юрія Липи.

Перший період — це Одеська доба, від народження 1900 до 1918 року. Тут життя Юрія Липи проходить під впливами батька-лікаря і громадського діяча та письменника. Тут закінчив він середню школу та тут же почав писати, ба навіть і друкувати свої твори вже від березня 1917 року, коли заснував видавництво „Народний шлях". Тут теж під впливом батька почав свою участь у визвольних змаганнях, зголосившись до українського війська, як козак куреня морської піхоти. Ця романтична доба приводить його у Кам'янець Подільський в 1919 році, де опинився і уряд Української Народної Республіки. В Кам'янці почав він студії в тамошньому університеті та розгорнув ширше свою письменницьку і видавничу діяльність. Від осени 1920 до 1922 Юрій Липа перебував у Тарнові, де опинились й українські міністеріяльні установи та жив разом із своїм батьком, членом уряду УНР. Цей час позначений жвавою літературною діяльністю. Разом з деякими молодими літераторами, як наприклад, донька президента УНР Наталія Лівицька (тепер Холодна) з Миколою Ковальським, Борисом Лисянським й іншими зложив літературне об'єднання „Сонцецвіт", що видало там же чепурний альманах під такою ж назвою. В альманасі „Сонцецвіт" надрукований перший зрілий вірш Юрія Липи „Князь полонений". На час перебування його у Тарнові припадає теж перша любов Ю. Липи з акторкою Лесею К., що напевно відбилось у його тогочасній ліриці. На весну 1922 року цей період кінчається, коли урядові установи переїхали до Варшави. Юрій Липа почав своє медичні студії в Познані, що їх закінчив в 1928 році. Вміжчасі помер його батько, що дало привід для Юрія Липи відвідати Львів (1923). Він брав дуже активну участь у студентському житті, був членом корпорації „Чорноморе", виголошував доповіді та реферати. Тут теж і залюбився, (Лев Биковський каже, що це було його перше велике кохання). Та дівчина була полька — пізнала у ньому великого украніського патріота і тому, як розказує Биковський, не бажала зв'язувати йому рук. Після закінчення студій Юрій Липа відбув ще однорічну військову повинність і в 1929 році перенісся до Варшави, де прожив безперебійно до 1943 року. Відбувши приписану лікарську практику в Прложничому шпиталі, в 1929 році Юрій Липа відкрив свою лікарську практику та в той же час ще продовжував свої студії у Варшавському університеті, правда, не по вибраній професійній лінії, але по заінтересуванні. Його захопили тоді політичні науки, слухав виклади проф. Корнатовського. В той час разом з іншими студентами Варшавського університету як Авенір Коломиєць, Петро Кривоносюк, Юрій Косач, брав активну участь у студентському житті, належав до грона Чорноморців.

(Продовження буде)

Вінніпеґ відзначив 40-річчя звільнення з нацистських концтаборів

Учасники відмічування 40-річчя звільнення з нацистських концтаборів у Вінніпезі на тлі прапорів ветеранів та молоді: Стоять (зліва): А. Кот, П. Монастирський, П. Башук, о. митрат С. Іжик, Вілліям Норі, посадник Вінніпеґу, Говард Павлі, прем'єр провінції Манітоба, о. митрат С. Кіцюк (від Митрополії УГПЦ), суддя М. Барилюк (президія КУК), о. митрат Р. Добрянський (від Митрополії УКЦ), д-р М. Марунчак, Т. Хімко.

Старанням Канадського Комітету Українських Політичних В'язнів німецьких концтаборів (КУПВ), якого історія датується від заснування в 1948 році, підготував у Вінніпеґу багатолюдну імпрезу, на якій вшановано жертви Другої світової війни та відмічено звільнення з німецьких концентраційних таборів українських політичних в'язнів.

Тут в дні 5-го травня відбулося громадське віче з участю прем'єра Манітоби Говарда Павлія та посадника міста Вінніпеґу Вілліяма Норія. Оба представники промовляли від провінції та міста. Від колишніх політв'язнів промовляв о. митрат С. Іжик та д-р М. Марунчак, який в англійській мові дав повну картину подій на Україні в 1941-45 роках, як також ув'язнення українців у німецьких концтаборах в Україні, Німеччині та на теренах, окупованих Німеччиною. Отець Іжик поділився з присутніми своїми споминами. В програму громадського віча ввійшли теж привіти від обох Українських Митрополій Канади. Промовляли: від УКЦеркви — о. митрат Роман Добрянський, а від УГПЦеркви — о. митрат Сергій Кіцюк. Централю КУК репрезентував суддя Михайло Барилюк, а голова місцевого відділу КУК Петро Монастирський сповняв функцію господаря. Баритон — соліст Ярослав Щур дав вокальне обрамування імпрези. Святкова імпреза відбулася в Канадсько-Українському Інституті „Просвіта" з участю около 500 осіб.

Того дня відбулася в катедрі свв. Володимира й Ольги соборна Панахида з участю духовних отців — Романа Кисілевського, пароха катедри, Семена Іжика, д-ра Петра Романишина та Володимира Паскарука, як також представників ветеранів та організованої молоді, які прибули зі своїми прапорами.

Перед відмічуванням 40-річчя місцева англомовна преса помістила інтерв'ю з о. С. Іжиком (Фрі Прес, Вінніпеґ Сан), а Прері Мессенджер — інтерв'ю з д-ром М. Марунчаком.

В дні 8-го травня представники КУПВ були запрошені до парляменту Манітоби на прийняття, яке влаштовував прем'єр Г. Павлі для представників війська та громадських репрезентацій з нагоди закінчення Другої світової війни. Після прийняття відбулося покладення вінків до пам'ятника Незнаного Воїна. Від імені КУПВ й українців взагалі покладав вінок отець С. Іжик в товаристві польського і жидівського представників.

Канадський Комітет Українських Політичних В'язнів, який заініціював відмічування 40-річчя не тільки в Канаді, але теж поза її межами (його відозва „Приготовляймося до гідного відзначення Дня Волі, від 15-го березня 1985), веде тепер наполегливу підготову до друку збірника про звільнення з німецьких концтаборів, в якому будуть вміщені не тільки спомини тих, що пережили концтабори, але теж історичні матеріяли про визвольні змагання українського народу в Другій світовій війні. Публікація буде двомовна, бо йдеться про те, щоб того рода інформація була поширена серед канадського й американського довкілля.

Тому КУПВ просить всіх колишніх політичних в'язнів та всіх заінтересованих, щоб чимскорше зв'язатися з президією КУПВ, пишучи на адресу: Committee of Ukrainian Political Prisoners, 418 Aberdeen Ave, Winnipeg, R2W 1V7 Canada.

З уваги на те, що зараз в Канаді проходять переслухання Королівської комісії Дешена в справі так званих воєнних злочинців Другої світової війни, голова Комітету Українських Політичних В'язнів д-р Михайло Марунчак від імені КУПВ зложив бріф-меморандум та взяв участь в публічній сесії цієї комісії в дні 22-го травня цього року. До 14-сторінкового бріфу залучено теж стосовний джерельний матеріял.

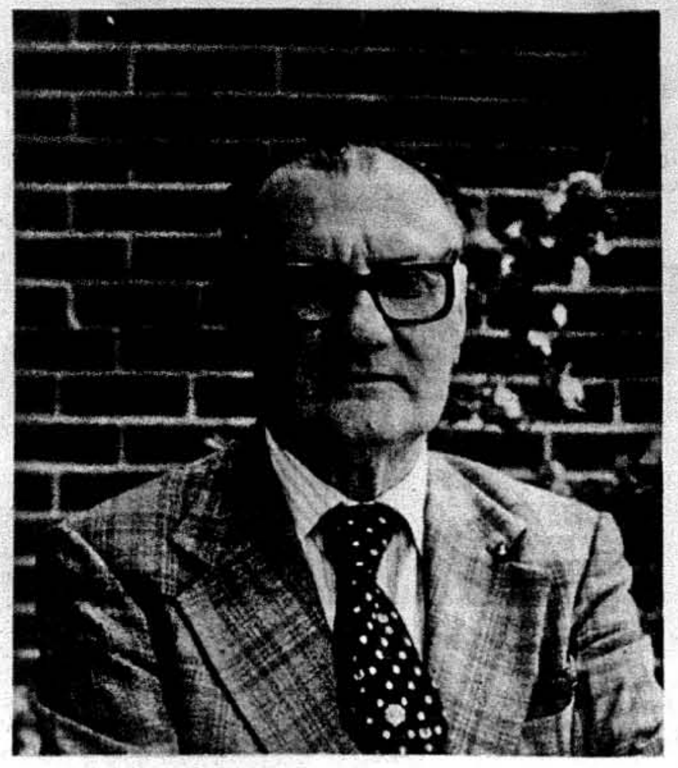
М. Гр.

„4 х 20"

У нашій спільноті ювілеї бувають часто. Святкуємо їх і для організацій і для поодиноких осіб, різними способами та в різних настроях. Звичайно, наші ювілейні святкування поважні, а то і сумні, частенько нудні, а дуже рідко приємні та веселі, і тоді вони довго залишаються у пам'яті учасників.

Саме таким рідкісним ювілейним святом було відзначення 80-го дня народження відомого громадянина, пластуна і політичного діяча д-ра Романа Барановського, що відбулося у соняшну весняну суботу, 15-го червня ц.р., в Кергонксоні.

Власне кажучи, для тих, хто знає д-ра Р. Барановського, ніяк не хочеться повірити, що йому прийшлося відзначити такий круглий та великий день народження і тому нам видається більше відповідним говорити про його святкування — чотири рази по двадцять років. Бож він своїм духом і настроєм такий молодечий, як ні один, якому саме на чотири рази менше років! Як інакше можна собі пояснити те, що у д-ра Р. Барановського є охота та сила до такої багатогранної діяльности ген після „пенсійного віку" і що його перебування на емеритурі в Кергонксоні є вщерть виповнене сотнями зайнять, праць, проєктів і поїздок. Таким багатогранним є також коло його приятелів і тих, які на запрошення родини приїхали, щоб відзначити це особливе свято.

Д-р Роман Барановський.

Д-р Р. Барановський за фахом ветеринарійний лікар, умів завжди погодити цей вимагаючий і важкий фах із іншими обов'язками. На першому місці всього його життя від молодечих років стояв Пласт, якому він як член славного куреня „Лісових Чортів" завжди був і є непохитно вірний та відданий.

Здається другою після дружини Стефи великою його любов'ю в житті була редакційна праця і він виказався знаменитим журналістом та редактором видань, з яких такі як „Альманах Українських Ветеринарійних Лікарів" і мемуарний збірник „Лісових Чортів" залишаться незнищимою його візитівкою.

Поруч таких справді великих видань знаємо добре д-ра Р. Барановського із його статей у „Свободі" і співредагування „Нашого Голосу" та довголітнього самостійного редагування ньйорського квартальника „Слово".

Впарі із журналістичною працею іде його громадська діяльність, в якій після довголітнього головування у ОУВЛ і Асоціяції Українців Америки, він тепер є також головою Конференції Центральних Українських Академічних Професійних Товариств і членом Екзекутиви Української Американської Координаційної Ради.

Здається, що після довгих років професійного та родинного життя тепер, будучи від 1973 року на пенсії, д-р Р. Барановський прямо „кинувся у вир" громадського і політичного життя, якому посвятився, скинувши зі себе інші обов'язки, як вже виконані.

Але ті, яким він посвятив львину частину свого життя — його дружина та діти, не забули того всього, що він для них зробив, і виявом їхньої любови та вдячности було саме відзначення разом з друзями тих виїмкових уродин „4 разів по 20".

У теплій та сердечній атмосфері засіли до столів ювілят з найближчою родиною і всі приятелі у радісному та безжурному настрої. Імпрезою провадив з гумором і безпосередністю Євген Стахів, який подав коротко життєпис „вісімдесятника", розповівши про його широку та многогранну громадську діяльність.

Окреме слово виголосив д-р Олег Волянський, довголітній друг і політичний співробітник солензанта, а відповідний до свята вірш п.н. „Корабель життя" прочитав Володимир Фіцалович, один із численних дальших членів родини.

Відчитано також деякі привіти, яких наспіла велика кількість, особливо від родини, пластових і громадських друзів та інших. Окремо захоплення присутніх викликав дотепний вірш для ювілята пера Начального Пластуна д-ра Юрія Старосольського, вірш Міри Грабець, свахи ювілята, і „політичне кредо" для невтомного політичного діяча від ред. Дмитра Корбутяка.

Діти ювілята заскочили присутніх, а передусім свого батька, висвітленням прозірок з його життя, з відповідним музичним підложжям старих, але як люблених знаменитим танцюристом, яким був д-р Р. Барановський, віденських вальчиків. Про це ще одне із численних „габбі" ювілята — навчання т.зв. „сальонових танків" — розповів присутнім давній і щирий пластовий друг із куреня „Лісових Чортів" інж. Роман Рогожа.

Замість окремих подарунків з нагоди дня народження присутні спонтанно склали на проголошений УАКРадою „Фонд оборони доброго українського імени" 770 долярів, які передали ювілятові.

На закінчення забрав слово сам ювілят, який в зворушливих словах подякував Всевишньому, своїй дружині Стефі та дітям за те, що допомогли йому дожити до такого гарного свята, а особливо подякував дітям, що залишилися при своєму українському середовищі.

Трапезу розпочав і закінчив молитвою парох церкви св. Івана Хрестителя в Гантері о. Євген Гарабач, а присутні ще довго не роз'їжджалися домів, закінчуючи це незвичайно приємне свято розмовами та співом у гостинному домі Барановських.

Здається, важко оцінити, хто найкраще буде згадувати цей радісний день уродин — сам ювілят, його родина, що зорганізувала все, чи гурт запрошених на нього друзів, які могли переживати разом із д-р Р. Барановським це так добре ним заслужене свято.

О. Кузьмович

З хроніки...

(Закінчення зі стор. 2)

вича був Микола Пирогов (1810-1881), визначний хірург, професор Дерпатського університету і член Петербурзької Академії Наук. Він був теж куратором Одеської шкільної округи, але коли відкрито університет, він уже був звільнений з того становища за свою ліберальну шкільну політику. До Одеського університету тяжіла головно молодь півдня України, як також слов'янських народів балканського півострова, Басарабії, особливо Болгарії. Першим його ректором був біолог світової слави Ілля Мечников (1845-1916), ім'ям якого 1945 року названо той університет, і тепер колишній Новоросійський університет називається Одеський Державний Університет ім. І. Мечникова. Студентом того університету був Олександер Богомолець, видатний патофізіолог, професор Московського університету, президент Академії Наук УССР, основоположник патофізіологів. Пізніше тут працював славний д-р В. Філатов, „чудотворець сліпих". Медичний факультет того університету підготував майже 2,000 лікарів і видав шість збірників наукових праць. Його бібліотека нараховує понад півтора мільйона томів. При університеті діють ботанічний сад, астрономічна обсерваторія і три музеї. За останні роки університет підготовив приблизно 9,000 спеціялістів для різних ділянок народного господарства. Отже, Одеський університет став справжнім вогнищем науки й культури для цілого Півдня не тільки України, але й сусідніх слов'янських народів.

Дня 22-го жовтня 1918 року відбулося відкриття Українського Державного Університету в Кам'янці Подільському, ректором якого назначено проф. І. Огієнка, що був пізніше на еміграції Митрополитом у Канаді.

На західньоукраїнських землях створено університет у Львові в 1784 році і в Чернівцях у 1875 році. Перед війною всіх українських катедр було 14. В 1867-1882 роках німецьку викладову мову заступлено польською. По упадку Австро-Угорщини польська влада у Львові, а румунська в Чернівцях, скасувала всі українські катедри. Наша студентська молодь у Галичині вела безупинну завзяту боротьбу за створення українського університету у Львові. В тій боротьбі загинув студент Адам Коцко. З початком 1921 року зорганізували українці тайний університет у Львові, який проіснував до червня 1925 року. В 1920 році створено у Відні Український Вільний Університет (УВУ), який згодом перенесено до Праги, а після Другої світової війни до Мюнхену. В 1965 році заходами Патріярха Йосифа засновано в Римі Український Католицький Університет (УКУ).

Ще треба згадати, що в Полтаві 1918 року постав історично-філологічний факультет, як зародок майбутнього повного університету, але большевицька окупаційна влада його зліквідувала.

Думки...

(Закінчення зі стор. 2)

ка спромоглась останніми роками на те, що число наших дивізій зросло з 22 до 26, а число летунських тактичних з'єднань із 13 на 16. Отже, яке завдання американської сторони у Женевських переговорах? Припинити перегони в нуклеарних зброєннях, погодившись для „паритету" на якісь приємливі числа різних родів нуклеарної зброї. Безумовно, треба б узяти до уваги в переговорах і те, що совєти свідомі того, що не тільки американські „джінси", але і ракети прецизніші, і що в можливому зударі грала б більшу ролю якість, а не так кількість нуклеарних зарядів. Американська технологія, безсумнівно, вища, і страх совєтів перед тою „тьохнікою" треба розуміти. Торгуватись з ними треба, але добитись торгу теж треба. Републіканці нарікали на САЛТ II, а тепер бачать, що краще з тим, як без ніякого порозуміння, бо в зброєневих перегонах можна загнати себе під дурного хату.

Устабілізувавши нуклеарний „паритет", треба б усю енергію і всі можливі кошти звернути на розбудову конвенціональних збройних сил. Для безпеки народи мусять таки повернутись до старої зброї — хоч удосконаленої — тої, якою Америка виграла Другу світову війну.

З НАГОДИ БОЛЮЧИХ, ДЕСЯТИХ РОКОВИН СМЕРТИ

мого мужа

Д-ра МИКОЛИ Д. ЧУБАТОГО

Історика й журналіста, автора Історії Християнства в Україні-Русі, довголітнього професора Української Католицької Богословської Академії у Львові, визначного католицького й суспільного діяча, відправиться в церкві св. ЮРА в НЮ ЙОРКУ

П А Н А Х И Д А

в суботу, 13-го липня 1985 р., о год. 7-ій вечора,
а в неділю, 14-го липня 1985 р., в 10-ій год. рано

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

Про молитви та участь в цих сумних відправах запрошує Друзів, Учнів і Все Громадянство

ЯРОСЛАВА — вдова
АНДРІЙ і ДАРІЯ з родинами — діти.

У глибокому смутку повідомляємо Друзів і Знайомих, що дня 29-го червня 1985 р. в Кергонксоні, Н. Й. відійшов у Вічність на 73-му році життя мій Найдорожчий Муж, абсольвент філософічного факультету в Празі

бл. п.

БОГДАН РУБИНОВИЧ

ПАРАСТАС І ПАНАХИДА були відправлені 2-го липня в похоронному заведенні Г. Б. Гюмістон в Кергонксоні. 3-го липня після Служби Божої в церкві св. Трійці в Кергонксоні відбувся похорон на місцевий цвинтар.

Горем прибита

дружина — ОЛЕНА
Ближча і дальша Родина в ЗСА
і в Україні.

Замість квітів на могилу зложили свої пожертви на пресовий фонд пластових видань наступні особи:

Олена Рубинович — 100.00 дол., М. Куриляк — 25.00, д-р М. Ценко — 25.00, О. і Р. Равлюк — 20.00, Яослава Ціханська — 20.00, М. Місяк — 20.00, д-р Р. Барановський — 10.00, Зеня Ковальська — 10.00, М. Стефанишин — 10.00, О. Литвин — 10.00, Роман Киян (нечітке прізвище) — 10.00, Галина Хамула — 10.00, д-р Олег Волянський — 10.00, Ольга Савчук — 10.00, Таня Паш — 10.00, Дарія Хухра — 10.00, М. Кондра — 5.00.

На церкву св. Трійці зложила пожертву Пластова Станиця — 50.00.

В Чикаґо...

(Закінчення зі стор. 1)

можливе видання скороченого варіянту в інших західніх мовах, як також новий амбітний плян, що його запропонував сам проф. Кубійович — видання Енциклопедії Української діяспори.

Для цього потрібно постійного фонду, щоб з його відсотків можна утримувати далі працю в Сарселі, евентуально відсвіжити її новими силами та реалізувати вище згадані пляни. Українська громада ще в стані сьогодні це забезпечити, проте, чи це буде можливо робити в майбутньому після евентуального припинення праці в Сарселю, можна сумніватися. Таким чином перед українською громадою стоїть сьогодні питання запевнити постійність початого діла в 1947 році і зберегти поважний науковий осередок в Европі. В тій цілі д-р Фіґоль відвідує різні заокеанські осередки і країни, включно з Австралією, а восени до кількох осередків загостить також проф. Кубійович, якого українське громадянство бажає гідно відзначити із його 85-літтям народження.

Чикаґський Комітет знову очолив кооперативний діяч дир. Роман Мицик із заступниками Іриною Пежанською, проф. Мирославом Семчишином і інж. Степаном Ґоляшем. До Ділового Комітету входять ще Іванна Горчинська — секретар протоколів і пресовий референт інж. Роман Заяць — кореспонденційний і організаційний референт, Макар Міськевич — фінансовий референт, Ореста Ткачук — бенкетовий референт, проф. Степан Самбірський — референт інформації, проф. Василь Маркусь — референт програми, інж. Дмитро Григорчук — референт фундаторів і меценатів, мгр Степан Ськробач — референт дрібних датків, Іванна Городиська — референт квитків на бенкет.

До Комітету входять ще 40 представників церковних громадських, культурних, молодіжних і жіночих організацій. Всі вони будуть працювати у своїх організаціях і громадських середовищах, щоби провести збірку чи декларації на згадану Фундацію Енциклопедії Українознавства та зорганізувати широку участь своїх членів і прихильників у ювілейному бенкеті.

Саме вшанування-гостину на честь проф. Кубійовича заплановано на неділю, 29-го вересня о год. 4-ій по полудні в авдиторії Собору свв. Володимира і Ольги. На той час всі інші організації зобов'язалися утриматися із своїми імпрезами. Бажано, щоби таки оце свято проф. Кубійовича й Енциклопедії стало чисельним і загальноукраїнським.

Голова УПСО доповідав в Чикаґо про „Завіщання" Патріярха

Чикаґо (Н.Н.) — Відновлене 2-го лютого ц.р. Українське Патріярхальне Товариство в Чикаґо провело в цьому сезоні кілька зустрічів, а його делегати взяли участь у крайових з'їздах та на конгресі мирян в Торонто. Провідні члени Товариства відбули цікаву зустріч із головою крайової управи інж. Олександром Пришляком 15-го квітня, на якій обговорено ряд актуальних справ відділу і цілого товариства. 26-го травня голова відділу д-р Василь Маркусь відвідав парафію св. Йосифа, що на півночі міста, і там мав інформативну доповідь про патріярхальний рух сьогодні та заохотив членів цієї парафії вступити в члени товариства. В час Великодніх свят управа товариства відвідала Владику Іннокентія Лотоцького і представила йому пляни своєї праці, дістаючи на неї архиєрейське благословення.

Та найважливішою імпрезою сезону була зорганізована доповідь голови Українського Патріярхального Світового Об'єднання проф. Богдана І. Лончини, що відбулася в церковній залі катедри св. Отця Миколая 9-го червня. Цю доповідь заплянувала вже раніше Рада Мирян крайового товариства ще під керівництвом тоді живого, св.п. ред. Романа Данилевича. Але через трагічну смерть редактора, цю доповідь перенесено, і вона відбулася вже в кінці суспільного сезону в Чикаґо, коли багато людей в неділю вже виїжджає. Все таки зібралося коло 80 осіб, і присутні вислухали надзвичайно цікаву і глибоку змістом доповідь керівного мирянського і патріярхального діяча проф. Лончини, якого на четвертому делегатському з'їзді мирян в Торонто 19-го травня переобрано головою на нову каденцію. Доповідач дуже вміло проаналізував думки відомого "Завіщання", пристосував їх до сучасної і майбутньої дійсности, і прикладами довів, як треба зберігати спадщину Патріярхату, та які небезпеки існують серед нас скерована на те, щоб ця велика програма нашого церковно-національного відродження реалізувалася. Ідеї єдности нашої Церкви на поселеннях і спільности її з Церквою в Україні, засада тяглости її існування, виражена в Патріярхаті і помісности, ідеал віднови її самобутнього духу і давньої рлігійности — ось ті елементи, що стали стрижнем „Завіщання", і які так влучно і вірно представив доповідач.

Після доповіді були запитання та деякі зауваження. Деякі дискутанти турбувалися станом, патріярхальної спадщини, а також висловлювали побажання, як патріярхальний рух повинен допомогти у її збереженні та продовжуванні. При цьому були висловлені, побажання, щоб патріярхальна преса зайняла спокійніши і поміркований тон у дискусіях про ставлення Ватикану чи декого із нашої ієрархії.

На ці інформативні сходини Патріярхального Товариства завітали рідкі гості з Европи, а саме: ректор У В У, проф. Володимир Янів і проф. Аркадій Жуковський з Парижу, які на протязі тижня перебували в Урбані-Шампейн на історичній конференції про "Україну і другу світову війну". Обидва професори активні в Українському Науковому Комітеті Ювілею Тисячоліття, і тому голова зборів попросив їх висловитися щодо плянів цього комітету. Дуже інформативно і цікаво представили обидва виступаючі проблематику наукового відзначення Тисячоліття, яке на українському відтинку закінчиться загольно-українським науковим конґресом, а також відповідними виданнями. Проф. Жуковський також говорив дещо про плянування й атмосферу щодо ювілейних відзначень в православних колах, бо сам він є керівним діячем цієї Церкви. Присутні з вдячністю вислухали інформації та побажань з боку европейських гостей.

Збори відділу Патріярхального Товариства відкрила містоголова Галина Щербанюк, що є головою Католицької Акції при катедрі св. Миколая, а ними провадив та представляв гостей голова відділу проф. Василь Маркусь.

Іформативні збори Патріярхального Товариства, доповідь проф. Лончини та виступи гостей викликали зацікавлення серед української громади в Чикаґо.

АРАБСЬКА ҐАЗЕТА в Єрусалимі помістила інформацію, що більшість, майже 70 відсотків арабів на окупованих територіях, визнають право Ізраїля на самостійну державу і будуть з ним співпрацювати, якщо ізраїльський уряд звільнить окуповані арабські землі і дозволить арабам, в рамках палестинської держави, плекати свої традиції, розвивати культуру тощо. Опити переведені серед арабів виказали, що 83 відсотки арабів схвалюють затіснення зв'язків з Йорданією і у переходовому періоді опіку Йорданії над молодою палестинською державою.

Про літературний...

(Закінчення зі стор. 2)

ці С.Дрималик-Шевчик теж дістала відзначення за твір „Дорога".

Читачі „Свободи" напевно пригадують її нариси: „Вакаційний калейдоскоп", „Шкіряний м'яч", „Никольо", „Дорога", „Перемишле сивоголовий", „Іваськів Великдень", „Березневе небо", „Коляда", „Тітка", „Уже ніби весна", „Приходить Різдво", „Хата над озером", „Справжні вакації".

Її майстерний нарис „Никольо", який так зворушливо і зі серцем прочитала Люся Самбірська, публіка оплескувала, перебиваючи читання. Таке творче цвітіння, що з'являється у зрілому віці, відоме в чужих літературах, відоме теж у малярстві. Воно зумовлене перш за все беззастережним справжнім талантом, великою працею над собою, начитаністю своєї і чужих літератур.

Маючи такий арсенал, приспаний талант врешті-решт вибухає і займає в літературі своє місце не так чисельністю творів, як їхньою літературною вартістю.

Нариси С. Дрималик-Шевчик замітні оригінальним стилем, що гей-би плетиво венецької коронки снується уздовж сюжету, і сюжет не є домінантою твору. Форма вислову, добірна мова, кольоритний, легкий малюнок ставлять С. Дрималик-Шевчик в ряди цікавих літературних появ.

Писати про себе — якось незручно, та, користаючись нагодою, відповім на питання: чому я пишу лемківською говіркою?

Уже в колисці я слухала лемківські пісні. Моя няня, мої сусідки-дівчатка, шкільна дітвора і все село Ялин, на шляху Сянік-Березів говорили лемківським говором. Там я прожила з батьками до десятого року життя, полюбивши цей говір.

І от, якось у Ню Йорку попала мені до рук книжка Ісаака Сінґера, жидівського письменника, роджeного в Польщі 1904 року, який всі свої твори (повісті, оповідання, книжки для дітей) писав архаїчною мовою ідіш. Його тематика — життя жидів малого бідного містечка, їхні святочні ритуали, родинні клопоти і проблеми, малі події щоденного життя, дрібнички навіть, все те Сінґер майстерно змалював жидівською архаїчною мовою, діждався перекладів і літературної премії 1978 року.

Стара архаїчна мова! Яка краса, яка недоцінена вартість! Передумавши дещо, я рішилась їхати на Лемківщину, відсвіжити в пам'яті призабуте, походити ще раз босоніж по лемківських стежках, наслухатись архаїчного говору лемків. Збірка „Ой верше, мій верше" була овочем моєї мандрівки.

Читаний на вечорі нарис „Ци помнеш Лемку", який я вислала Юрієві Стефаникові до 11-го збірника „Слова" — це коротенький малюнок „Лемківщина в чотирьох порах року".

У мене на руках безцінний лист — відповідь із датою 22 січня 1985 року „Вельмишановна Пані!

Дуже дякую за нарис" Ци помнеш Лемку". Читаючи його, я, щоб ніхто не бачив, сльози втирав, так глибоко зворушила мене Ваша розповідь, ще й написана лемківським діялектом. Очевидно, нарис надрукуємо беж жадних змін.

Юрій Стефаник".

Ота сльоза з очей Юрія Стефаника буде мені нагородою за весь мій творчий доробок.

В цілому, Літературний вечір, яким так щиро занялася Марія Кецала і 22-ий Відділ СУА, пройшов дуже успішно. Програму вечора вела вміло Іванна Горчинська. Для доповнення одного нарису піяністка Рута Панчук-Ріпецька з чуттям і ніжністю відіграла баркаролю Лисенка.

Інститут Модерного Мистецтва ледве вміщав слухачів, даючи доказ, що Чикаґо цікавиться літературною творчістю жінок.

1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ

У статті п. заг. „Наші культурні надбання в Бавнд Бруку" Олександра Домбровського („Свобода" ч. 128 за вівторок, 8-го липня ц.р.) трапилася помилка в останньому реченні. Повторюємо це речення повністю: „До речі буде відмітити, що о. проф. С. Гаюк, як ректор Духовної Семінарії в Бавнд Бруку, також причинився своєю активністю й впливами до гідного відзначення Тисячоліття Хрищення України згаданою Науковою конференцією у тому ж Осередку Української Православної Церкви". — Ред.